

Дружина франкски рицари подъ предводителството на императоровия братъ Евстахия го придружила до родината му ²⁸.

Едва франкитѣ престанали да се страхуватъ отъ Калояновитѣ нападения, ето че почнали пъкъ да се каратъ помежду си. Бландратъ и Буфа, настойници на солунския непълнолѣтенъ кралъ Димитрия, се споразумѣли съ ломбардскитѣ дворяни въ Македония, Тесалия и Елада, да основатъ една голѣма държава, която да се простира отъ Пелопонесъ до Драчъ и Пловдивъ. Императорътъ, когото тѣ не признавали, презъ декемврий 1208 г. потеглилъ за Македония подъ предлогъ, че отива срещу българитѣ. Въ последвалата следъ това междуособна война серскиятъ ломбардски гарнизонъ повикалъ на помощъ Борила, но поради измѣна отъ страна на гърцитѣ-граждани императорскитѣ войски нахлули въ града. Едва въ 1210 г. настъпило успокоение, когато четирмата врагове на империята — Борилъ български, Ласкарисъ никейски, Михаилъ I епирски и Стрѣзъ просѣкски побързали да използватъ вътрешнитѣ ѝ безредия.

Въ това време въ България се развили много важни събития. Богомилството се засилило извънредно много. Ясна представа за развоя на ереситѣ въ началото на XIII вѣкъ ²⁹ можемъ да си съставимъ по съчиненията на италиянеца Ренъеро Сакони, който билъ дълго време патаренски проповѣдникъ, но после се отрекълъ и, като членъ на доминиканския орденъ, станалъ дори инквизиторъ. Отъ Атлантическия океанъ до Понта имало цѣли 16 „ecclesiae Catharorum“; три отъ тѣхъ били въ Франция, седемъ въ северна Италия и три въ славянскитѣ земи. Тукъ къмъ дветѣ споменати вече отъ насъ епископии (Българската и Драговичската) се присъединила още една нова въ Босна (Sclavoniae), чийто банъ Кулинъ, златното време на когото и до сега се помни и споменува въ южнославянскитѣ поговорки ³⁰, въпрѣки голѣмото противодействие отъ страна на маджаритѣ и папата, съ миролюбивата си политика далъ на богомилитѣ по-добро прибѣжище, отколкото другитѣ съ кървавитѣ си войни. Въ малоазиятска Филаделфия имало грѣко-богомилско епископство. Въ самия Цариградъ имало две религиозни общини: „ecclesia Latinorum et ecclesia Graecorum“, по-старата отъ които била онази на мѣстнитѣ жители, а по-новата на ломбардци и френци. Борилъ повдигналъ гонение противъ богомилитѣ. Издадена била заповѣдъ да се изловятъ по цѣлото царство всички проповѣдници и повиднитѣ привърженици на лъжливого учение. На 11 февруарий 1211 г. царътъ свикалъ „съборъ“ отъ духовни лица и боляри въ Търново. Отъ заловенитѣ нѣкои се отрекли отъ изповѣжданото отъ тѣхъ учение; упорититѣ били наказани споредъ църковнитѣ закони и надъ богомилското учение тържествено била произнесена анатема. Освенъ това, по заповѣдъ на царя билъ преведенъ отъ грѣцки на славянски езикъ „синодика“ — съборникъ на законитѣ противъ богомилитѣ.

Още не е добре изяснена сжщинската причина, която подбудила Борила да вземе такива необикновени мѣрки ³¹ срещу тъй силната секта. Предшественицитѣ му не само че не я преследвали, но по наше мнение тя дори е играла важна роля въ възстанието на Асена и Петра, а сжщо тъй и въ възстанията презъ XI вѣкъ ³². Изобщо сведенията ни за вътрешното състояние на тогавашна България сж много оскъдни ³³.

Щомъ затихнали гоненията противъ богомилитѣ, Борилъ отпочналъ неприятелиски действия противъ латинцитѣ. Презъ априль 1211 г. съ голѣма войска той причакалъ при Русионъ (сега Руской или Кешанъ) императора Хенриха, когато последниятъ се връщалъ отъ Солунъ въ Цариградъ, но билъ принуденъ да се оттегли. Въ сжщото време Стрѣзъ нападналъ солунскитѣ франки, но билъ съвсемъ разбитъ отъ тѣхъ въ Битолското поле